

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9So/99/2014
Identifikačné číslo spisu:	6013201858
Dátum vydania rozhodnutia:	25.11.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:6013201858.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej v právnej veci navrhovateľa U. T., bytom S. XXX, N. nad M., zastúpeného doc. JUDr. Branislavom Fridrichom, PhD., advokátska kancelária Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, Bratislava, proti odporkyni Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o úrazovú rentu, na odvolanie odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 15. mája 2014, č.k. 26Sd/205/2013-28, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 15. mája 2014, č.k. 26Sd/205/2013-28, **p o t v r d z u j e .**

Odporkyňa **j e p o v i n n á** zaplatiť navrhovateľovi do rúk jeho právneho zástupcu doc. JUDr. Branislava Fridricha, PhD., advokátska kancelária Fridrich Paľko, s.r.o., Grösslingova 4, Bratislava, náhradu trov odvolacieho konania vo výške 83,87 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 15. mája 2014, č.k. 26Sd/205/2013-28, podľa § 250j ods. 2 písm. a/ O.s.p. zrušil rozhodnutie odporkyne číslo XXXXX-X/XXXX-BA z 10. septembra 2013, ktorým odporkyňa rozhodla, že navrhovateľ nemá od 12. januára 2004 nárok na úrazovú rentu v dôsledku choroby z povolania zistenej 23. februára 1993 u zamestnávateľa JRD Mier Lovčica - Trubín.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že náhrada straty na zárobku po skončení práceneschopnosti v dôsledku zistenia choroby z povolania bola navrhovateľovi poskytovaná od 1. februára 1993 až do 1. novembra 2005 komerčnou poisťovňou Allianz - Slovenskou poisťovňou, a.s. na základe poistenia, uzatvoreného zodpovedným zamestnávateľom s touto komerčnou poisťovňou. Odporkyňa z ustanovenia § 272 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon“) vyvodila, že od 1. januára 2004 preberala výplatu plnení len od zamestnávateľov, ktorí poskytovali alebo mali poskytovať plnenie priamo z ich zodpovednosti za škodu pri pracovnom úraze a chorobe z povolania, ktoré vznikli pred 26. novembrom 1993. Nepreberala výplatu plnení, ktoré boli poskytované zamestnancom zo zmluvného poistenia zodpovednosti zamestnávateľa za škodu, ktoré na tento účel zamestnávateľ uzatvoril s

komerčnou poisťovňou, Slovenskou poisťovňou, a.s. Bratislava, teraz Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s. Bratislava. Navyše zodpovedný zamestnávateľ nepredložil Sociálnej poisťovni do 31. decembra 2003 príslušné doklady na prevzatie jeho plnenia a zákonné poistenie zodpovednosti zamestnávateľa za škodu vzniklo až po zistení choroby z povolania. Preto má navrhovateľ požiadať o pokračovanie úrazovej renty komerčnú poisťovňu, pretože výplata renty mu bola zastavená bezdôvodne.

Krajský súd po preskúmaní rozhodnutia odporkyne a postupu, ktorý mu predchádzal dospel k záveru, že rozhodnutie nezodpovedá zákonu, lebo z § 272 ods. 1 zákona o sociálnom poistení vyplýva, že odporkyňa od 1. januára 2004 preberá od zamestnávateľa výplatu plnení vyplývajúcich zo zodpovednosti zamestnávateľa za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti v dôsledku zistenej choroby z povolania, pretože táto bola zistená a hlásená pred 26. novembrom 1993. Bez ohľadu na to, či túto náhradu škody poskytoval navrhovateľovi k 31. decembru 2003 priamo zodpovedný zamestnávateľ zo svojich vlastných finančných prostriedkov alebo z finančných prostriedkov, ktoré za neho na základe uzavretej poistnej zmluvy poskytoval jeho zmluvný partner - komerčná poisťovňa, zodpovedným subjektom za vzniknutú škodu je stále bývalý zamestnávateľ navrhovateľa JRD Mier Lovčica - Trubín (v súčasnosti Poľnohospodárske družstvo Lovčica - Trubín) a povinnosť odporkyne prevziať výplatu tohto plnenia vyplýva priamo z uvedeného zákonného ustanovenia. Na posúdenie povinnosti odporkyne prevziať výplatu náhrady straty na zárobku od 1. januára 2004 ako úrazovú rentu z povinného zamestnávateľského subjektu navrhovateľa nemala vplyv ani povinným zamestnávateľom navrhovateľa nesplnená povinnosť vyplývajúca z ust. § 272 ods. 7 a 8 cit. zákona, pretože povinnosť prevziať výplatu týchto plnení je upravená priamo zákonným ust. § 272 ods. 1 zákona o sociálnom poistení bez ohľadu na prípadne nesplnenie povinnosti uvedených v § 272 ods. 7 a 8. Odporkyňa sa preto nemôže zbaviť povinnosti vydať rozhodnutie o výške dávky, ktorá sa po 1. januári 2004 považuje za úrazovú rentu.

Proti rozsudku krajského súdu podala odporkyňa odvolanie. Uviedla, že navrhovateľovi bola zistená choroba z povolania dňa 23. februára 1993, pričom ako organizácia, kde mu choroba z povolania vznikla bolo označené Jednotné roľnícke družstvo (JRD) Mier Lovčica - Trubín. Navrhovateľovi choroba z povolania bola zistená za účinnosti zákona č. 65/1965 Zb. Zákonníka práce v znení neskorších predpisov. V prípade poľnohospodárskych družstiev zodpovednosť družstva za škodu spôsobenú na zdraví alebo usmrtením v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania bola zmluvne poistená podľa § 358 zákona č. 109/1964 Zb. Hospodársky zákonník v znení neskorších predpisov v Slovenskej štátnej poisťovni. Zamestnávateľ navrhovateľa mal so Slovenskou poisťovňou, a.s. Bratislava uzavretú zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu, na základe ktorej táto poisťovňa poškodeným zamestnancom, ktorí utrpeli pracovný úraz alebo im bola zistená choroba z povolania v období pred 26. novembrom 1993 poskytovala plnenie za zamestnávateľa. Podľa jej názoru Sociálna poisťovňa prebrala od 1. januára 2004 v súvislosti s úrazovou rentou len tie plnenia, ktoré vyplácali priamo zamestnávatelia do 25. novembra 1993. Pretože v danom prípade navrhovateľovi vyplácala plnenie komerčná poisťovňa, nemohla odporkyňa navrhovateľovi priznať nárok na transformovanú úrazovú rentu, ktorej výplatu by od 1. januára 2004 odporkyňa prevzala v zmysle § 272 ods. 1, 2 a 3 zákona. Poukázala súčasne na nesprávny výklad príslušných zákonných ustanovení komerčnou poisťovňou, ktorá zastavila výplatu renty navrhovateľovi ku dňu 31. októbra 2005 na základe posúdenia jeho zdravotného stavu odporkyňou v súvislosti so žiadosťou o invalidný dôchodok podľa § 71 ods. 1 zákona s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 15%. Za nedostatok preskúmacieho konania pred súdom prvého stupňa považovala skutočnosť, že súd sa v konaní vôbec nezaoberal otázkou trvania poistného vzťahu komerčnej poisťovne so zamestnávateľom a oprávnenosťou zastavenia výplaty renty navrhovateľovi zo strany komerčnej poisťovne. Podľa jej názoru má navrhovateľ právo žiadať o pokračovanie výplaty renty od komerčnej poisťovne, pretože táto mu bola zastavená bez právneho dôvodu. Žiadala, aby odvolací súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alebo rozsudok zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie odporkyne potvrdí a navrhovateľovi neprizná právo na náhradu trov konania.

Navrhovateľ vo svojom vyjadrení k odvolaniu žiadal rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť. Rozsudok súdu prvého stupňa považuje za správny a súladný s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 2010, sp.zn. 7So/100/2009 zverejnený v Zbierke stanovísk a rozhodnutí

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 7/2011.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods.2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu odporkyne nemožno vyhovieť.

Podľa § 272 ods.1 až 3 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov Sociálna poisťovňa od 1. januára 2004 preberá od zamestnávateľa výplatu plnení vyplývajúcich zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a chorobe z povolania, ktoré vznikli pred 26. novembrom 1993 a od zamestnávateľa, ktorý mal podľa osobitného predpisu postavenie štátneho orgánu, nároky vzniknuté pred 1. aprílom 2002 vyplývajúce zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a chorobe z povolania.

Nároky na výplatu plnení uvedených v odseku 1 sa posudzujú podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003. Ak nárok na výplatu týchto plnení trvá aj po 31. decembri 2003, poskytujú sa v sume, v akej patrili do 31. decembra 2003 (§ 272 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z.).

Náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity a náhrada za stratu na dôchodku, ktoré sa vyplácali k 31. decembru 2003, a nárok na ich výplatu trvá aj po tomto dni, sa považujú od 1. januára 2004 za úrazovú rentu, a to v sume, v akej patrili do 31. decembra 2003. Na zvyšovanie úrazovej renty platí § 82 primerane.

Z obsahu spisového materiálu, vrátane administratívneho spisu odporkyne odvolací súd zistil, že navrhovateľovi ako zamestnancovi JRD Mier Lovčica - Trubín (murár) bola dňa 23. februára 1993 zistená choroba z povolania. Zamestnávateľ mal povinnosť z dôvodu zodpovednosti za škodu poskytovať navrhovateľovi náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti, ktorú mu na základe zmluvného vzťahu vyplácala od roku 1993 do roku 2005 komerčná poisťovňa Slovenská poisťovňa, a.s. a jej právny nástupca Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s. Keďže náhradu za stratu na zárobku neposkytoval navrhovateľovi priamo zamestnávateľ, odporkyňa nepriznala navrhovateľovi nárok na transformovanú úrazovú rentu podľa § 272 zákona.

Z toho dôvodu bolo pre rozhodnutie vo veci potrebné posúdiť, či na povinnosť odporkyne prevziať vyplácanie náhrady v podobe úrazovej renty vo výške, v akej sa vyplácala k 1. januáru 2004 podľa § 272 zákona o sociálnom poistení mala vplyv skutočnosť, že náhradu za stratu na zárobku navrhovateľovi nevyplácal priamo zamestnávateľ JRD Mier Lovčica - Trubín, ktorý bol zodpovedný za škodu pri zistenej chorobe z povolania, ale komerčná poisťovňa, s ktorou mal zamestnávateľ uzavretú poisťovnú zmluvu.

Odvolací súd nezistil dôvody, pre ktoré by bolo možné spochybniť správnosť napadnutého rozsudku. Stotožnil sa so skutkovými a právnymi závermi krajského súdu v odôvodnení rozsudku, ktoré považuje za úplné a vecne správne. Na uvedenom závere nič nezmenil ani obsah podaného odvolania odporkyne, ktoré neobsahuje žiadne nové tvrdenia a dôkazy, ktoré by spochybňovali správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu a rozhodnutia odporkyne.

Na povinnosť odporkyne prevziať výplatu náhrady za stratu na zárobku od 1. januára 2004 ako úrazovú rentu nemôže mať vplyv skutočnosť, že do 31. decembra 2003 náhradu navrhovateľovi vyplácala za zamestnávateľa zmluvná poisťovňa, pretože z ustanovenia § 272 ods. 1 zákona o sociálnom poistení priamo vyplýva, že Sociálna poisťovňa od 1. januára 2004 preberá od zamestnávateľa výplatu plnení vyplývajúcich zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a chorobe z povolania, ktoré vznikli pred 26. novembrom 1993, a to bez ohľadu na skutočnosť, či náhradu škody poskytuje zamestnávateľ priamo zo svojich finančných prostriedkov, alebo z prostriedkov, ktoré za neho na základe poisťovnej zmluvy poskytuje jeho zmluvný partner, ktorým bola v danej veci komerčná poisťovňa.

V tejto súvislosti treba poukázať na skutočnosť, že 1. januára 2004, t.j. od účinnosti zákona o sociálnom

poistení sú všetky nároky na náhradu škody z pracovného úrazu alebo choroby z povolania, s výnimkou vecnej škody, upravené v tomto zákone pričom nároku na náhradu straty na zárobku po skončení práceneschopnosti zodpovedá úrazová renta. Uvedená problematika do 1. januára 2004 bola upravená v ustanoveniach § 199 až § 213 Zákonníka práce, ktoré boli zrušené k 1. januáru 2004.

Skutočnosť, že v danom prípade Sociálna poisťovňa neprevzala od 1. januára 2004 od zamestnávateľa navrhovateľa povinnosti ustanovené v § 272 ods. 7 a 8 zákona o sociálnom poistení, resp. od 1. januára 2002 od Allianz - Slovenskej poisťovne, a.s. povinnosti vyplývajúce z § 51e zákona č. 242/2001 Z.z., nemení nič na tom, že s účinnosťou od 1. januára 2004 o nárokoch patriacich za obdobie po 1. januári 2004 a vyplývajúcich z pracovných úrazov a chorôb z povolania (s výnimkou vecnej škody), rozhoduje Sociálna poisťovňa a pri akýchkoľvek zmenách v súvislosti s výškou tejto dávky musí postupovať v súlade s § 112 zákona o sociálnom poistení.

Námietka odporkyne, že prechod výkonu zákonného poistenia v zmysle § 51e ods. 1 zákona č. 242/2001 Z.z. je v prípade navrhovateľa vylúčený z dôvodu, že jeho choroba z povolania bola zistená 23. februára 1993 a zákonné poistenie sa legislatívne upravilo až zákonom č. 231/1992 Zb. a vzťahuje sa len na poistné udalosti, ktoré vznikli po 25. novembri 1993 nemá oporu v ustanovení § 272 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z.. Na rozdiel od ustanovenia § 51e zákona č. 274/1994 Z.z. o Sociálnej poisťovni v znení zákona č. 242/2001 Z.z., na základe ktorého Sociálna poisťovňa prevzala od Slovenskej poisťovne, a.s. výkon poistenia zákonnej zodpovednosti za škodu pri pracovnom úraze alebo chorobe z povolania, (ktoré táto poisťovňa vykonávala podľa čl. III. ods. 1 zákona č. 275/1993 Z.z. a § 205d zákona č. 65/1965 Z.z. Zákonníka práce od 26. novembra 1993), ustanovenie § 272 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. neobsahuje výhradu, podľa ktorej by sa prevzatie výplaty plnení nemalo vzťahovať na prípady zmluvného poistenia zodpovednosti poľnohospodárskych družstiev za škodu na zdraví spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania. Ustanovenie § 205d Zákonníka práce v znení zákona č. 231/1992 Zb. ktorým sa mení a dopĺňa Zákonník práce a zákon o zamestnanosti o zákonom poistení zodpovednosti organizácie za škodu pri pracovnom úraze alebo chorobe z povolania nadobudlo účinnosť 1. januára 1993 a Slovenská poisťovňa, a.s. prebrala do zriadenia úrazovej poisťovne povinnosti a práva podľa § 205d Zákonníka práce (čl. III ods. 1 zákona č. 275/1993 Z.z.)

Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že subjektom povinným plniť zo zodpovednosti za škodu spôsobenú chorobou z povolania je vždy zamestnávateľ, u ktorého navrhovateľ vykonával naposledy prácu pred jej zistením v pracovnom pomere a za podmienok, z ktorých vzniká choroba z povolania (v danom prípade JRD Mier Lovčica - Trubín, v súčasnosti Poľnohospodárske družstvo Lovčica - Trubín), a to aj v tom prípade, že na základe poistnej zmluvy, ktorú uzavrel zamestnávateľ s poisťovňou, uhrádzala škodu spôsobenú chorobou z povolania poisťovňa.

K námietke odporkyne, že krajský súd sa nezaoberal oprávnenosťou zastavenia výplaty renty navrhovateľovi zo strany komerčnej poisťovne, odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že v konaní podľa tretej hlavy piatej časti O.s.p. súdy preskúmavajú zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, v danom prípade zákonnosť rozhodnutia odporkyne, ktorým rozhodla, že navrhovateľ nemá od 1. januára 2004 nárok na úrazovú rentu. Predmet súdneho konania je vymedzený tým, čo bolo predmetom rozhodnutia napadnutého opravným prostriedkom.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaniu odporkyne nevyhovel a rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov konania odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 250l ods.2, § 250k ods.1 O.s.p. Keďže navrhovateľ bol v odvolacom konaní úspešný, priznal mu náhradu trov právneho zastúpenia za 1 úkon právnej pomoci - vyjadrenie k odvolaniu z 15.júla 2014 v sume 61,85 € + režijný paušál 8,04 € + 13,98 €, spolu 83,87 €, ktorú sumu je odporkyňa povinná v zmysle § 149 ods.1 O.s.p. zaplatiť právnomu zástupcovi navrhovateľa v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Odvolací súd nepriznal náhradu trov právneho zastúpenia v odvolacom konaní vo výške vyčíslennej právnym zástupcom navrhovateľa z dôvodu, že nebola vyčíslená súlade s § 11 ods. 4 veta

druhá vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.